తెలుగు సినిమా

స్వర్ణయుగం

డా॥ ఎం.వి. రమణారెడ్డి

తెలుగు సినిమా - స్వర్ణయుగం

సమీక్ష:

ఎం.వి.రమణారెడ్డి

డా॥ ఎం.వి.రమణారెడ్డి
రాయపరం, ఖాదరాబాద్ (పి.ఒ.)
ప్రొద్దుటూరు - **516 362**
ఫోన్: **08564-251133**

తెలుగు సినిమా స్వర్ణయుగం
తొలి ప్రచురణ: జూలై 2004
రెండవ ముద్రణ: జూన్ 2007

హక్కులు: రచయితవి
ముఖచిత్రం: బాపు
వెల: రు.100/--

Opinions are invited to mallelaramanareddy@rediffmail.com/ hotmail.com/ yahoo.com

ప్రతులకు:
1. విశాలాంధ్ర అన్ని బ్రాంచిలు
2. డా. ఎం.వి.రమణా రెడ్డి,
రాయవరం,ఖాదరబాద్ పోస్ట్,
ప్రొద్దుటూరు - 516 362 (కడప జిల్లా)
ఫోన్: 08564- 251133

ఈ రచన చాలా వరకు సీరియల్‌గా ప్రచురించిన ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక ఎడిటర్ గారికి, యాజమాన్యానికి ధన్యవాదాలతో

ముద్రణ: అనుపమ ప్రింటర్స్,
గ్రీన్ వ్యూ, 126, శాంతినగర్, హైదరాబాద్ - 28
ఫోన్: 23391364

published by: Dr. M.V. Ramana Reddy, Rayavaram, Khadarabad P.O. Proddatur - 516 362, Phone: 08564-251133

వి.ఏ.కె.రంగారావుగారు సంగీత ప్రియులందరికి ఎలా తెలుసో నాకూ అలా తెలుసు. కానీ, నేనింతవరకు ఆయన్ను కలవలేదు, చూడలేదు. నేను గుంటూరు మెడికల్ కాలేజిలో విద్యార్థిగా వున్నప్పుడు, వారపత్రికలో సీరియల్‌గా నడిచిన ఆయన 'సరాగ మాల' కోసం 'ఆంధ్రపత్రిక'ను విధిగా కొనేవాణ్ణి. గొప్పవారిమీద గౌరవభావం ఏర్పడటానికి భౌతికమైన పరిచయం తప్పనిసరిగాదు. గౌతమ బుద్ధుని ఆరాధించే వాళ్ళంతా ఆయన్ను కంటితో చూసిన వారేనా? మహాత్మాగాంధీని అనుసరించేవాళ్ళంతా ఆయన్ను భౌతికంగా ఎరిగిన వారేనా? అవసరం లేదు. గొప్పవారు తమ విజ్ఞానం ద్వారా, ఆదర్శం ద్వారా పరిచయమౌతారు, ఆరాధ్యులౌతారు.

ఆధునికయుగంలో కళాపోషణకు సినిమారంగం బలమైన సాధనంగా పరిణమించింది. కానీ, ఈ పరిశ్రమ ప్రారంభమైన తొలిదశల్లో కనిపించిన విలువలు కొంతకాలం తరువాత క్షీణించడం మొదలైంది. వ్యాపారానికి ప్రాముఖ్యత పెరిగి, జనాకర్షణ నెపంతో, చౌకబారు సంగీతమూ, జీవంలేని సాహిత్యమూ అందులో ప్రవేశించాయి. ఆ దశలో, తెలుగు సినిమా సంగీత సాహిత్యాలను పూర్వ వైభవానికి పునరుద్ధరించటానికి పూనుకున్న వైతాళికుల్లో వి.ఏ.కె. రంగారావుగారు ప్రముఖులు. ఆ కళాతపస్వి కృషికి చిరుకానుకగా ఈ రచన -

అంకితం

'సరాగమాల' రంగారావుగారికి.

మనవి

అలనాటి తెలుగు సినిమాల్లో ఉత్తమమైనవి ఈ ఎనిమిదేనా? కాదు; చాలా వున్నాయి. పది సంవత్సరాల పొడవున మంచి చిత్రాలుగా తేలేవి ఈ ఎనిమిదే ఐతే, ఆ కాలాన్ని 'స్వర్ణయుగం' అని పిలిచే అవసరమే రాదు. నా స్కీంలోనే మరో మూడు సినిమాలు ఉండేవి. సంభాషణలు కూర్చడంలో సముద్రాల జూనియర్‌గారి నేర్పునూ, అంజలీదేవి, వహీదా రహెమాన్‌గార్ల ప్రతిభనూ, టి.వి.రాజుగారి సంగీత ప్రాభవాన్నీ వివరించే 'జయసింహ' వాటిల్లో వొకటి. ఎల్.వి.ప్రసాద్, చక్రపాణిగార్ల అపూర్వసృష్టి 'మిస్సమ్మ' రెండవది. ఆదుర్తి సుబ్బారావుగారి దర్శకనైపుణ్యం, నటనా భాగీరథి కన్నాంబగారి ప్రావీణ్యం గుర్తుకు తెచ్చే 'తోడుకోడళ్ళు' మూడవది. కానీ, పుస్తకం పెద్దదైతే పాఠకులు జంకుతారనే సందేహంతో మానేశాను. వాల్యూమినస్‌గా కనిపించే పుస్తకాలను పాఠకులు ముట్టుకునే రోజులు కావివి.

గడ్డిఅన్నారం నుండి బి.శ్రీనివాసరావుగారనే పాఠకులు, మల్లీశ్వరి-జయభేరి చిత్రాల అంతరం ఎనిమిది సంవత్సరాలేనని తెలియజేశారు. వారికి నా ధన్యవాదాలతో, నా పొరపాటును ఈ ప్రచురణలో సవరించాను. 'ఆంధ్రభూమి'లో ఈ పుస్తకాన్ని సమీక్షించిన ఎస్.వి.రామారావుగారి ద్వారా, దేవదాసు చిత్రంలో బండిమనిషి పాత్రను పోషించిన నటుడు సీతారాంగారనీ, చంద్రముఖిగా నటించిన లలితకు వాయిస్ ఇచ్చింది పి.జి.కమలాదేవిగారనీ తెలుసుకున్నాను. వారికి నా కృతజ్ఞతలు.

సమగ్రమైన చరిత్రగా ఉండాలనే ఉద్దేశంతో చేసిన రచన కాదిది. అంతటి సర్వజ్ఞత నాకు లేదు. సినిమా పట్ల చాలామందిలో కనిపించే తేలికభావాన్ని పోగొట్టటానికి, ఒక ప్రేక్షకునిగా నేను చేసిన చిన్న ప్రయత్నం మాత్రమే ఈ పుస్తకం. నా పరిమితులను దృష్టిలో ఉంచుకోవలసినదిగా పెద్దలకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

\- రచయిత

శ్రీరామ

10.06.03

శ్రీ డా. రమణారెడ్డిగార్కి

ఆలస్యానికి మన్నించగోరుతూ నమస్కరించి వ్రాసేది -

తెలుగుసినిమా-స్వర్ణయుగం పుస్తకం చదివాను. కాదు, అదే చదివించింది - శ్రద్ధతో, గౌరవంతో, సంతోషంతో.

మీ వర్ణనలూ వ్యాఖ్యలూ చదువుతూంటే ఆయా దృశ్యాలు మనసులో రూపుకట్టాయి; కొన్నిచోట్ల నేపథ్య సంగీతంతో సహా - వీనులవిందు చేశాయి. నాకు తెలియని సంగతులు ఎన్నో తెలుసుకున్నాను. తెలుసును అనుకున్నవి తప్పులు అని కూడా తెలుసుకున్నాను. ఇది సినిమాగదా అని తేలిక భావంతో సరదాగా రాసినది కాదు ప్రేమతో గౌరవంతో ఎందరో మహా కళాకారుల గొప్పతనాన్నీ మంచినీ సత్కరించాలన్న సహృదయంతో, మంచిని పంచాలన్న మంచి మనసుతో మీరు వ్రాశారు. Doctoral thesis కి దీటైన పరిశోధన చేసి పరిశీలన జోడించి వ్రాశారు. ఈ సమీక్షని సమీక్షించే అర్హత నాకన్నా చాలాచాలా ఎక్కువ గలవారు - 1. వి.యే.కే. రంగారావుగారు, 2. రావి కొండలరావుగారు. నన్ను మన్నించమని కోరుతూ పుస్తకాన్ని తిరిగి పంపిస్తున్నాను. పబ్లిష్ అయినాక కొని చదువుకుని ఆనందిస్తాను.

అభివందనాలతో

ముళ్లపూడి వెంకటరమణ

సంగతుల పరంపర:

స్వర్ణయుగం	7
మల్లీశ్వరి	11
జయభేరి	41
దొంగరాముడు	65
దేవదాసు	84
బంగారుపాప	102
పాతాళభైరవి	123
మాయాబజార్	143
విప్రనారాయణ	175
ముగింపు	193

స్వర్ణయుగం

ఒకప్పుడు సినిమాలు చూడటం సరదా. పెద్దల దృష్టిలో సినిమాలు చూసేవాళ్ళంతా పోకిరి వెధవలు. ఆ తరువాత అది నాగరికతగా ఎదిగింది. క్రమేణా, సంసార స్త్రీలు సైతం చిరుతిండ్లు మూటగట్టుకుని, మరచెంబుతో మంచినీళ్ళు తీసుకుని, పరచి కూర్చోడానికి గడ్డిచాపలు చంకనబెట్టుకుని, సినిమాలకు ప్రయాణంకావడం మొదలైంది. ఈ అలవాటు ముదిరి, నేటి నాగరిక ప్రపంచంలో సినిమా చూడటం జీవితంలో భాగంగా చేరిపోయింది. ఇది యాదృచ్ఛికంగా జరిగిన పరిణామంకాదు. ఈ ప్రక్రియను ప్రజలకు చేరువగా తీసుకెళ్ళటానికీ, ప్రజాబాహుళ్యాన్ని ఆకట్టుకోడానికీ, ప్రజాజీవితాన్ని ప్రభావితం చేయగల అద్వితీయమైన మీడియాగా దీన్ని తీర్చిదిద్దటానికీ ఎందరో మహానుభావులు చేసిన నిరంతర కృషి దీని వెనుక దాగివుంది. తెలుగు సినిమారంగానికి పటిష్ఠమైన పునాదులు వేసిన ఆ కళాతపస్వుల కృషినీ, నైపుణ్యాన్నీ, కళపట్ల వారికుండిన అంకితభావాన్నీ నెమరువేసు కోవడంకన్న ఆ మహానుభావుల రుణం తీర్చుకునే మార్గం మరొకటేముంది మనకు?

1931లో తొలి తెలుగు టాకీని నిర్మించిన తెలుగు చలనచిత్ర పితామహుడు హెచ్.ఎం.రెడ్డి కాలంనుండి నేటివరకు తెలుగు సినిమాలో చోటుచేసుకున్న సాంకేతిక అభివృద్ధి అంతాయింతా గాదు. అప్పట్లో రంగుల చిత్రాలు లేవు. కలర్ ఫిలిం కాదుగదా, ఆ రోజుల్లో సిల్వర్‌నైట్రేట్ ఫిలింగూడా అపురూపమే. తరువాత తరువాత సిల్వర్ నైట్రేట్ ఫిలింను నెగెటివ్‌గా వాడి, బ్రోమైడ్ ఫిలిం మీద కాపీలు తీసేవారు. బ్రోమైడ్ ఫిలింలో అంచులు నిశితంగా వుండవుగాబట్టి బొమ్మ అలికినట్టు కనిపించేది. లోతు(depth) వుండేది కాదు. శబ్దగ్రహణ పరికరాలుగూడా పరిణతి చెందినవి కాదు. ప్రతి పలుకు విడివిడిగా విరిస్తే తప్ప రికార్డింగ్‌లో ముద్దయిపోతుంది. అందుకే ఇరవయ్యోశతాబ్దం మధ్యకాలంవరకు నిర్మించిన తెలుగుచిత్రాల్లో సంభాషణ నిదానంగా, మాటలు ఈడ్చినట్టుగా వుంటుంది.

సాంకేతిక పరిజ్ఞానం ఎంత పెరిగినా, చిత్రం రూపకల్పనలో ఇప్పటి వారు బహు కొద్దిమంది మాత్రమే అప్పటివారికి సాటిరాగలరని చెప్పక తప్పదు. ప్రేక్షకులను ఆకర్షించడానికి హాస్యం, శృంగారం మొదలైన మసాలాలను కలిపి పాకం చేయడం 1960కి ముందు రోజుల్లో అంతగా కనబడదు. హాస్యమైనా శృంగారమైనా కథలో భాగంగా ఇమిడివుండాలి. కాబట్టి, ఆ కోవకు చెందిన కథను ఎన్నుకోవడంపైన అప్పటి దర్శకుల దృష్టి కేంద్రీకరించబడేది. దర్శకుడు, రచయిత కలిసి నెలల పర్యంతం జరిపే చర్చల ఫలితంగా స్క్రీన్‌ప్లే తయారయ్యేది. తరువాత వీళ్ళిద్దరూ తక్కిన సాంకేతిక సిబ్బందితో సంప్రదించిన మీదట చిత్రానికి బ్లూప్రింట్ తయారయ్యేది. ఆ చర్చలూ సంప్రదింపులూ ఇప్పటంత తేలిగ్గా వుండేవిగావు. ఆ బృందంలోని సమన్వయం, సామూహిక కార్యాచరణలతోబాటు, సమర్థత, అంకితభావాలు చిత్రంలో స్పష్టంగా కనిపించేవి.

ఆనాటి సినిమాల్లో దాగున్న కళాత్మక విలువలను పరిశోధించడం వొక యజ్ఞం లాటిది. ప్రతి చిత్రాన్ని లోతులకు దిగి పరిశీలించి రాయటానికి వొక రచయితా చాలడు, వొక పుస్తకమూ చాలదు. అందువల్ల, మరపురాని చిత్రాలుగా జనం జ్ఞాపకాల్లో మిగిలిన కొన్ని మచ్చుతునకలను మాత్రమే మనం మననం చేసుకోగలం. అవి పౌరాణికాలు గావచ్చు, సాంఘికాలు గావచ్చు, చారిత్రికాలు గావచ్చు, లేదా జానపదాలు గావచ్చు; కథాంశం ఏదైనా కళాప్రాభవానికి కొదువలేని చిత్రాలు కొల్లలుగా వున్నాయి. రకానికి రెండుమూడు చిత్రాలు తీసుకున్నా సమాచారం కుప్పలుగా ప్రోగౌతుంది.

ఉత్తరభారతంలోలాగే తెలుగుసినిమా పౌరాణికంతో ప్రారంభమైంది. అది సహజమే. ఎందుకంటే, సినిమాకు ముందు వినోదానికి ఏకైక సాధనంగా వుండిన రంగస్థలం పురాణకథలకు మాత్రమే పరిమితమై వుండేది. 'చింతామణి' నాటకం ప్రవేశించేవరకు సాంఘిక నాటకాలు లేవు. ఒక దశలో చారిత్రిక నాటకాలు ప్రవేశించినా, ఆదరణ కరువై క్రమంగా తెరమరుగయ్యాయి. 'బాలనాగమ్మ' వంటి వొకటి రెండు జానపదాలూ, 'సతీసక్కుబాయి' వంటి కొన్ని సాంఘికపురాణాలూ మినహా యిస్తే, మిగిలినవన్నీ పౌరాణికాలే. 'పల్నాటి యుద్ధం.' 'బొబ్బిలి యుద్ధం' వంటి చారిత్రికాలు రంగస్థలం మీది కంటే

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/kbook.php?id=817

* * *

Read other books of Dr.M.V. Ramana Reddy @

http://kinige.com/kbrowse.php?via=author&id=261